

Vår dato: 18.12.2020
Vår referanse: 20/55463 - 9
Deres dato:
Deres referanse:

Fastsettelse av forskrift om satser for tilskudd til frakt av kraftfôr

Vi viser til vårt høringsbrev av 20. november 2020. Landbruksdirektoratet har i dag fastsatt forskrift om satser for tilskudd til frakt av kraftfôr. Høringsfristen var opprinnelig 11. desember 2020. Etter anmodning fra Norske Felleskjøp ble fristen utsatt til 15. desember 2020.

1. Høringen

Landbruksdirektoratet sendte 20. november 2020 på høring forslag til ny forskrift om satser for tilskudd for frakt av kraftfôr, som skal erstatte gjeldende forskrift 2019-12-16 nr. 2279 om satser for frakttilskudd til transport av kraftfôr. Landbruksdirektoratet har myndighet til å fastsette slik satsforskrift i medhold av forskrift 2008-12-19 nr. 1490 om pristilskudd i landbrukssektoren, se særlig §§ 7 og 8. Fastsettelse og forvaltningen av tilskuddene til frakt av kraftfôr er et ledd i landbruksforvaltningens gjennomføring av jordbruksavtalen, se nevnte forskrift om pristilskudd i landbrukssektoren § 1.

Grunnlaget for endringene fremgår av høringsbrevet av 20. november 2020. Det vises til dette brevet.

Høringsbrevet ble sendt til 25 høringsinstanser. Ved fristens utløp har Landbruksdirektoratet mottatt høringsuttalelser fra Norske Felleskjøp og Norges Bondelag.

Høringsinstansenes syn og Landbruksdirektoratets kommentarer og vurderinger omtales i det etterfølgende.

1.1 Norske Felleskjøp

1.1.1 Bom- og fergesatsene har økt betydelig fra 2018 til november 2020. Derav fergesatsene spesielt med 40 %.

Norske Felleskjøp fremholder at bom- og fergesatsene har økt betydelig fra 2018 til november 2020, særlig gjelder dette fergesatsene som har økt med hele 40 %.

Landbruksdirektoratets kommentarer og vurderinger

I perioden 2018 til dagens høring har satsene vært på høring 2 ganger.

- Høringsbrev av 21. februar 2019, med tilhørende fastsettelsesbrev av 29. april 2019 og ikrafttredelse 1. mai 2019.
- Høringsbrev av 20. november 2019, med tilhørende fastsettelsesbrev av 16. desember 2019 og ikrafttredelse 1. januar 2020.

I begge høringene er strekningsdetaljene oppdaterte med filer fra NIBIO. I årets høring er ikke strekningsdetaljene oppdaterte, og dermed er også bomkostnadene uendret fra siste høring. Testberegninger viser at endringer i bomkostnadene påvirker satsene minimalt, samt at veistrukturen ikke endrer seg mer enn at det er formålstjenlig å oppdatere mer enn hvert andre år. Grunnen til at det ble oppdatert i begge høringene i 2019 var ny kommune- og fylkesstruktur fom. 1. januar 2020.

Teknisk innhentes bomkostnadene sammen med strekningsdetaljene fra NIBIO. NIBIO innhenter på forhånd bomkostnader fra Statens vegvesen. Dette har blitt gjort på samme måten siden oppdateringen av veistrekningene ble utført av daværende Skog- og landskaps datafiler i 2014, og er samme metode som brukes for fraktordningene for slakt og melk. Det har ikke vært indikasjoner på at bomkostnadene er feil, og Landbruksdirektoratet har kun utført stikkprøvekontroll på enkeltbommer etter hver oppdatering.

Statens vegvesen har derimot ikke utviklet et system som muliggjør å ha oppdaterte fergesatser. Dette medfører at Landbruksdirektoratet legger inn fergesatser på de aktuelle fergestrekningene manuelt. Det er altså de faktiske satsene per strekning som legges inn og ikke indeksjustert verdi, slik det gjøres på transportkostnadene. Økningen i fergesatsene fra høringen i februar 2019 til dagens høring er i gjennomsnitt 6,0 %, derav 2,3 % fra høringen i november i fjor til november i år. Det er dermed etter direktoratets syn ikke grunnlag for å hevde at bom- og fergesatsene har økt i den størrelsesorden som Norske Felleskjøp gir uttrykk for.

1.1.2 Konkurransesituasjonen vil skjerpes i Vestland fylke grunnet nedleggelse av Florø som produksjonsanlegg.

Norske Felleskjøp fremhever at konkurransesituasjonen vil skjerpes i Vestland fylke grunnet nedleggelse av Florø som produksjonsanlegg.

Landbruksdirektoratets kommentarer og vurderinger

Det er i denne sammenheng viktig å påpeke at modellen ikke tar hensyn til aktørenes valg av produksjonssted. Når et produksjonsanlegg blir lagt ned må det tas ut som basissted. Konsekvensene blir at områder som før var o-sone normalt får tilskuddssatser. Størrelsen på satsene avhenger av avstand fra kommunesenteret primærprodusenten har sin drifts-

enhet til nærmeste basisanlegg, regiontilhørighet og antall fergestrekninger. Som det framgår av denne og tidligere høringer er landet delt inn i 6 regioner mht. transportkostnader, der vestlandet med nåværende Vestland og Møre og Romsdal fylker har de høyeste transportkostnadene. Vestlandet er således et kostbart fraktområde, slik at nedleggelsen av Florø medfører høye satser i de berørte kommunene. Det er videre stor tetthet av melkebruk i området, og det medfører riktighet at en større del av bevilgningen av den grunn nå kanaliseres til vestlandsregionen. At konkurransesituasjonen vil bli skjerpet pga. nedleggelsen av Florø er et forhold vi antar Felleskjøpet Agri har vurdert i forbindelse med nedleggelsen av Florø-anlegget. Modellen beregner kun konsekvensen av nedleggelsen i endrede kostnader for kraftfôrbonden og utjevner denne på landsbasis.

1.1.3 Det oppfordres til at forslaget om at Namdal kornsilo som basisanlegg ikke tas med i en årlig rullering av satsene, men utredes grundigere.

Norske Felleskjøp mener at forslaget om å gjøre Namdal kornsilo til basisanlegg ikke bør tas med i denne årlig rulleringen av satsene, men utredes grundigere.

Landbruksdirektoratets kommentarer og vurderinger

I rapporten «Gjennomgang av fraktordningene for korn og kraftfôr» av 16. mars 2012, som ligger til grunn for ordningen, ble 17 000 tonn i årlig kraftfôrproduksjon satt som nedre grense for definisjon av et basisanlegg. Rapporten listet opp 21 anlegg som forslag til basisanlegg. Det var en oversikt over gjeldende basisanlegg komplettert med de anleggene som den gang hadde en produksjon på over 17 000 tonn kraftfôr pr. år. Produksjonskriteriet er det klart viktigste grunnlaget for vurderingen av om et anlegg skal være et basisanlegg. Ut over produksjonsnivå, vurderes også korn- og kraftfôrdekningen i området, geografi etc. opp mot hensikten med ordningen. Namdal Kornsilo og Mølle oppgav at produksjonen i 2013 var på rundt 40 000 tonn. Vi registrerer at denne har økt vesentlig siden etablering av ordningen, og at den i 2019 var på 61 000 tonn, ref. høringsbrevet. Det totale kraftfôrforbruket som er rapportert inn for Overhalla kommune i 2019 var på 13 000 tonn. Anlegget er altså lokalisert i et område med betydelig kraftfôromsetning og kan betjene vesentlige deler av behovet i tilhørende markedsområder. Per i dag blir frakttilskudd til leveranser nord i Trøndelag og sør i Nordland beregnet ut fra basisanlegget i Steinkjer, hvilket betyr overkompensasjon av leveranser fra Namdal Kornsilo og Mølle, og en begunstigelse av tilskudd i området på bekostning av resten av landet.

Norske Felleskjøp påpeker at mye av produksjonen er basert på norske og importerte råvarer hentet utenfra regionen. Til dette vil direktoratet bemerke at i likhet med øvrige produksjonsanlegg i underskuddsområdet har Namdal Kornsilo og Mølle rett til frakttilskudd på norsk korn fra overskuddsområdet og importerte kraftfôrråvarer, som bl.a. tas inn via Namsos.

Videre skriver Norske Felleskjøp at anlegget ikke produserer fjørfé- og smågrislefôr. Dette er bedriftsinterne avgjørelser ordningen ikke tar hensyn til.

Direktoratet anser med dette at vurderingen av Namdal Kornsilo og Mølle som et basisanlegg er tilstrekkelig utredet. Med en så betydelig kraftfôrproduksjon som over 60 000 tonn, som er langt over minimumskriteriet for definisjon av basisanlegg, vurderer direktoratet det ut fra produksjonskriteriet og en skjønnsmessig helhetsvurdering det riktig at anlegget nå defineres som et basisanlegg med de konsekvenser dette vil få for satsene i nærliggende områder.

1.2 Norges Bondelag

1.2.1 Norges Bondelag foreslår at Namdalen ikke blir basisanlegg ved denne rulleringa, men at det vurderes i en bredere gjennomgang av basisanleggene og kriterier for hva som skal være basisanlegg.

Norges Bondelag foreslår at Namdalen ikke blir basisanlegg ved denne rulleringa, men at dette anlegget i en bredere gjennomgang av basisanleggene og kriterier for hva som skal være basisanlegg.

Landbruksdirektoratets kommentarer og vurderinger

Norges Bondelag innleder med at de ikke har innvendinger mot at Florø tas ut som basisanlegg. Videre skriver de at det ikke er redegjort for hvilke konkrete vurderinger som er lagt til grunn vedrørende etableringen av Namdal Kornsilos og Mølle som basisanlegg, og at endringen kan gi en uforutsigbar økning i fraktkostnadene til kraftfôr for produsentene i dette området uten at det egentlig er noen praktisk endring i hvor de får kraftfôr fra. Direktoratet mener at begrunnelsen som er lagt til grunn vedrørende opprettelsen av Namdal Kornsilos og Mølle som basisanlegg er i tråd med grunnlaget for ordningen og konkret begrunnet og omtalt i høringsbrevet. Ønsket om en utsettelse er det samme som Norske Felleskjøp har tatt opp, derfor vises det til direktoratets kommentarer og vurderinger under pkt. 1.1.3 over.

Øvrige kommentarer fra Landbruksdirektoratet

Det tillegges også vekt at forskriften bør fastsettes nå. Ved en utsettelse av vurderingen av om Namdal Kornsilos og Mølle skal defineres som basisanlegg, vil det ikke være mulig å få fastsatt nye satser før nyttår. Dette får den konsekvens at området rundt Florø får relativt sett lavere kompensasjon for frakt enn øvrige landsdeler fra 1. januar. Videre vil den økte tildelingen i årets jordbruksavtale ikke bli virkende fra 1. januar som avtalt, og i teorien dermed ikke bli tatt ut. Det er også grunn til å bemerke at det ikke er kommet høringssvar fra de andre aktørene i markedet, kun to uavhengige henvendelse med ønske om raskest mulig fastsetting av satsene for 2021.

Oppsummering og konklusjon

På bakgrunn av ovenfornevnte vurderinger ser ikke Landbruksdirektoratet grunn til å gjøre endringer i forslaget. Satsene fastsettes slik de framgår av høringsbrevet.

2. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2021.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Nina Strømnes Rodem
seksjonssjef

Hege Heiberg
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.